

Magyar Vízkútőrök Egyesülete

Székhely: H-2484 Gárdony-Agárd, Botond utca 14.

Számlaszám: 10700134-02484309-51100005

Adószám: 19097958-1-07

Honlap: www.vizkutfurok.hu

E-mail: vizkutfurok@vizkutfurok.hu

Iktatási szám: MVE-2020/K7

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala

A Jövő Nemzedékek Érdekeinek Védelmét Ellátó Biztoshelyettes Titkársága

1055 Budapest,

Falk Miksa utca 9-11.

E-mail: pump.judit@ajbh.hu

dr. Pump Judit részére

vezető főtanácsos

Tárgy: T/13.659. iromány számú törvényjavaslat véleményezése

Kedves Vezető Főtanácsos Asszony!

Köszönjük a szíves megkeresését, a *T/13.659. iromány számú törvényjavaslat* véleményezésével kapcsolatban. Szakmai véleményünket az alábbiakban ismertetjük.

Számunkra érthetetlen, hogy egy, a megfelelő szakember és ehhez kapcsolódó jogi végzettségű hatósági ügyintéző gárdával már rendelkező igazgatási szerv (Katasztrófavédelmi Igazgatóság) kezéből miért veszik ki a kutak egy bizonyos körének engedélyezési feladatát, mindezt úgy, hogy közben a szakavatott, amúgy a tulajdonosi szerepet betöltő Magyar Államot vagyongazdálkodóként képviselő Vízügyi Igazgatóságok eljárásba való bevonásáról is megfélekednek.

Sőt ezen felszín alatti vízkivételt biztosító vízellátási létesítmények az engedélyezési kötelezettség alól is fölmentést kapnak, és mindössze bejelentési kötelezettség alá tartoznak majd egy öntözési igazgatási szerv felé. Mindezt mindenféle szakmai kontroll (kútvizsgálat, szabad vízkészlet rendelkezésre állásának vizsgálata, környezetre gyakorolt hatás vizsgálata stb.) nélkül.

A *törvényjavaslat* szerint csak azok a mezőgazdasági öntözési célú kutak kerülnek ebbe a kiváltságos, mindössze bejelentési kötelezettség alá tartozó helyzetbe, amelyek **egyidejűleg** több feltételnek megfelelnek:

- nem esnek vízbázisvédelmi védőterületre,

- nem vesznek igénybe karszt- és rétegvizeket,
- nem esnek nyilvántartásban szereplő szennyezett területre,
- **a kút talpmélysége az 50 métert nem haladja meg és az első vízzáró réteget nem éri el,**
- csak a kútüzemeltető művelésében lévő területeket látják el vízzel,
- a felszíni vízkivételi lehetőség kiépítése gazdaságtalan,
- a kút digitális vízmérő órával ellátott.

Sokszor elmondtuk már, hogy a felszín alatti vizek egymással kapcsolatban vannak. Nem lehet közülük mindössze felszíni területi alapon (védőterület, szennyezett terület) bizonyos területrészeket leválasztani úgy, hogy egy azokon kívül működtetett vízkivétel hatása ne lenne az önkényes határon túlterjedő. Épp ez az új vízkivétel akár jelentősen módosíthatja is a védeni kívánt, már kijelölt vízbázisvédelmi védőterület, illetve szennyezett terület helyzetét, méretét.

A vastaggal kiemelt feltétel a kiváltságos kutak **talajvizet csapoló** (felszíni víztér közelében esetleg **parti szűrésű**) **jellegét** erősíti meg azzal, hogy azon területeken, ahol az első vízzáró réteg 50 méternél magasabban helyezkedik el, az ilyen kutak mélysége rövidül. Az 50 méter szerepeltetése tehát nem engedményt, a talajvíztartónak tekinthető mélységtartomány kiszélesítését, hanem épp ellenkezőleg, korlátozást jelent olyan helyeken, ahol az első vízzáró réteg 50 méternél mélyebb települési helyzetű, ahogy azt a meglévő *jogszabályok* talajvíz definíciói is hasonlóképpen teszik. („A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről” szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, „A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról” szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet).

Ezzel szemben a *törvénymódosítási javaslat általános és részletes indoklásában* is az „és” kötőszó helyett már az „*illetve*” szó szerepel, ami rendkívül félrevezető, és azt sugallja, hogy ebbe a csupán bejelentési kötelezettséggel létesíthető, üzemeltethető kutak körébe az 50 méteres mezőgazdasági öntözési célú kutak földtani feltétel nélkül beletartoznak.

Azzal, hogy a mezőgazdasági öntözési célú talajvízkutak engedély nélkül létesíthetők, a *jogszabály* a **vízkihasználás lehetőségét szünteti meg**, ráadásul olyan körülmények között, amikor az országban már több olyan felszín alatti víztest is létezik, amely a túltermelés jeleit mutatja, és kiadható szabad vízkihasználással nem rendelkezik.

De nemcsak a vízkihasználás-gazdálkodási, hanem a **vízvédelmi tevékenység is akadályozott** abban az esetben, ha mindenféle hatósági és szakmai kontroll nélkül tesszük lehetővé ezen kutak építését.

Ez a *jogszabály* a vízgazdálkodást tehát az események után kullogóvá, mindenféle tervszerűséget és megelőzési lehetőséget nélkülöző helyzetbe sorolja.

A tisztesség szemszögéből nézve is sérelmes ez a *jogszabály*, hiszen ugyanazt az amnesziát biztosítja e kutak üzemeltetői (gazdasági szereplők!) számára, amiben a lakossági kutak tulajdonosai is részesülnek, jelesül a 2020. július hó 1. előtt engedély nélkül létesített és azóta engedély nélkül üzemeltetett, de létezésüket illetően 2023. december hó 31-ig bejelentett kutak gazdái mentesülnek a vízgazdálkodási bírság megfizetése alól. Aki tehát ezeket az

öntözőkutakat a jogszabályok kikerülésével, ismeretlen — sajnos többnyire a műszaki előírásoknak nem megfelelő — műszaki szerkezettel, a környezetre gyakorolt hatás vizsgálata nélkül létesíttette, majd ugyancsak a jogszabályok kikerülésével, mindenféle adatszolgáltatás és vízkészlet járulék fizetése nélkül éveken, évtizedeken át üzemeltette, miközben gazdasági hasznot húzott belőle, most bírságmentesen fedheti föl annak kilétét, aminek eredményeként az — megint csak az üzemeltető vagy ezzel foglalkozó szakemberek által elvégzendő vizsgálat nélkül — a kialakítás esetleges hiányosságaitól, a környezetre gyakorolt esetleges kedvezőtlen, sőt káros hatásától függetlenül a továbbiakban is fennmaradhat, sőt üzemelhet, miközben az üzemeltetőnek vízkészlet járulékot a továbbiakban sem kell fizetnie.

A *jogszabály* egyetlen eredménye — az engedélyezés eltörlésével — az adminisztratív könnyítés, egyébként gyakorlatilag szabad rablást enged a felszín alatti vizekben. Az öntözési igazgatási szerv a kút helyén kívül más információval nem rendelkezik majd — még a valós talpmélységről sem —, annak alapján kerül a kút nyilvántartásba vételre. Az engedélyezés alól kikerülve ezen kutak esetében még azok az építési, fennmaradási, üzemeltetési feltételek sem érvényesülhetnek, amik az engedélyezés alá tartozó kutak esetében kivétel nélkül élnek. Mire gondolunk: „*A vízgazdálkodásról*” szóló 1995. évi LVII. törvény 29. § (1) bekezdés

- „*Vízjogi engedélyt a vízügyi hatóság az előírt feltételek megléte esetén csak abban az esetben adhat ki, ha a vízilétesítmény, a vízimunka, illetve a vízhasználat:*
 - a) *nem veszélyezteti a vízkészlet védelméhez fűződő érdekeket;*
 - b) *megfelel a vízimunkára, a vízilétesítmények megvalósítására, átépítésére és megszüntetésére, valamint üzemeltetésére és a vízhasználatok gyakorlására kiadott vízgazdálkodási, műszaki és biztonsági szabályoknak, a vízháztartás, vízminőség, felszín alatti és felszíni vizek védelmével összefüggő egyéb szabályozásnak.*”

Ebből fakadó aggályaink:

- ki garantálja azt, hogy az adott kút valóban talajvizet csapol,
- ki garantálja azt, hogy az adott kút műszaki szerkezete a vízgazdálkodási, vízvédelmi, műszaki előírások megfelelő,
- ki garantálja azt, hogy az adott kút kiadható, szabad vízkészletből termel?

Nem szól a *jogszabály* szövege arról, hogy a bejelentett kutak később engedélyezésre kerülnek; ez csak a *részletes indoklásban* olvasható.

Nem látjuk a garanciát arra, hogy ezek a bejelentéssel építhető, üzemeltethető kutak csak szakértő kútfúrók által lennének kivitelezhetőek. Épp ellenkezőleg, ezek azok a kutak, amik kikerülnek az engedélyezési kötelezettség alól, és akár szakszerűtlen szerkezettel is megvalósulhatnak, nyilvántartásba kerülhetnek és fennmaradhatnak.

Előre borítékolható, hogy egy 3 éves hajrá indul el az ilyen kutak engedély nélküli kivitelezése irányában — olyan területeken is, ahol az eddigi engedélyező hatóság, a Katasztrófavédelmi Igazgatóság már nem adott volna ki új felszín alatti vízkivételre vízjogi létesítési engedélyt —

élve a 3 éves moratórium lehetőségével. Ezek a kutak természetesen 2020. július hó 1. előtt létesült vízilétesítményekként kerülnek majd bejelentésre.

Nem szól a *jogszabály* szövege arról sem, hogy azok a mezőgazdasági öntözési célú kutak, amik nem felelnek meg az egyszerű bejelentési kötelezettséghez megszabott feltételeknek, melyik hatóság engedélyezési körébe tartoznak majd. Itt is a *részletes indoklás* utal csak arra, hogy az öntözési igazgatási szerv lesz ez esetben az engedélyező hatóság.

Összességében úgy gondoljuk, hogy ez a *törvénymódosítás* az egységesítés és egy racionális megoldás fölkínálása helyett csak bonyolítja ezt az amúgy sem egyszerű, már jelenleg is két engedélyező hatóságra terhelődői engedélyezési eljárásrendet. A *törvényjavaslat* elfogadásának eredménye a felszín alatti vízkészletek ellenőrizetlen, nagyarányú igénybevétele, a talajvízszint nagymértékű süllyedése, a felszín alatti vizektől függő ökoszisztémák és a felszín alatti ivóvízkivételek veszélyeztetése lesz. A *törvényjavaslat* ellehetetleníti a vízkészlet-gazdálkodást, szinte ösztönzi a kontár kútfúrók tevékenységét, az ellenőrzés lehetőségének szinte teljes megszüntetésével.

A törekvés irányának ezzel éppen ellentétesnek kellene lennie, amit — a természeti kincsek, környezeti értékek megóvása mellett — tervszerű, a lakossági, mezőgazdasági, ipari vízigényeket minél teljesebben kielégítő vízgazdálkodás, és az ezt elősegítő hatósági szabályozás, helyszíni ellenőrzés megteremtése jelent.

Kelt Agárdon, 2020. november hó 13-án

Tisztelettel:

**MAGYAR VÍZKÚTFÚRÓK
EGYESÜLETE**
2484 Gárdony, Botond utca 14.

Rózsa Attila
egyesületi elnök